

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE DREPT
PROGRAMUL DE MASTER
DREPT INTERNAȚIONAL
Jurisdicția Internațională Penală

Referat

Traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope

Coordonator științific: Diana Sârcu

Elaborat: Enachi Carina

Chișinău, 2026

Introducere

Traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope reprezintă una dintre cele mai grave amenințări transnaționale la adresa securității internaționale, a sănătății publice și a stabilității economice și politice a statelor. Fenomenul are un caracter profund globalizat: producția, tranzitul, distribuția și spălarea profiturilor rezultate implică rețele infracționale organizate care operează simultan în mai multe jurisdicții, exploatând diferențele legislative, lacunele instituționale și instabilitatea politică.

În acest context, răspunsul comunității internaționale s-a concretizat într-un sistem complex de convenții, protocoale, mecanisme de cooperare și instituții specializate. Jurisdicția internațională în materie de trafic de droguri nu presupune existența unei instanțe penale universale dedicate exclusiv acestui tip de infracțiuni, ci un cadru normativ care obligă statele să incrimineze, să coopereze și să exercite jurisdicție penală în mod coordonat.

Traficul de droguri reprezintă o problemă de interes major pentru toate națiunile. În ciuda eforturilor masive, statele nu au reușit să aducă în fața justiției principalii făptași, care operează adesea cu impunitate în zone unde guvernele nu doresc sau nu pot să îi urmărească penal. Un instrument propus pentru a responsabiliza traficanții ar fi jurisdicția universală, care permite oricărui stat să urmărească penal un suspect oriunde s-ar afla acesta, indiferent de locul crimei sau de naționalitatea sa.

Teoreticienii în domeniu argumentează că comunitatea internațională ar trebui să adopte traficul de droguri ca o crimă sub jurisdicție universală prin două metode:

1. Adoptarea unui protocol adițional la Convenția O.N.U. din 1988 împotriva traficului ilicit de stupefiante.
2. Amendarea legislațiilor naționale pentru a reflecta acceptarea jurisdicției universale.

Criticii susțin că extinderea jurisdicției universale ar putea încălca suveranitatea statelor sau ar putea duce la abuzuri politice din partea organelor de drept, procurorilor sau chiar guvernelor. În principiu, consider că aceste riscuri sunt contrabalansate de beneficiile aducerii traficanților în fața justiției și că protocoalele pot include garanții judiciare pentru a preveni abuzurile.

Ideal ar fi ca Statele Unite să susțină acest efort, fiind cel mai mare consumator de narcotice și lider în “războiul împotriva drogurilor”. Deși oficial SUA pot fi reticente față de jurisdicția universală exercitată de alții, în practică au acceptat-o deja în cazuri de piraterie, luare de ostatici și tortură.

Principalul argument în favoarea judecării traficului de droguri la scară largă la nivel internațional constă în gravitatea efectelor sale. Fenomenul nu se limitează la o simplă infracțiune economică, ci afectează profund sănătatea publică, securitatea și stabilitatea instituțională a statelor. Traficul generează dependență la scară masivă, crește mortalitatea și alimentează violența și corupția sistemică. În anumite regiuni, organizațiile criminale ajung să submineze autoritatea statului, exercitând un control de facto asupra unor teritorii. Prin amploarea și impactul său structural, traficul îndeplinește criteriul gravității specific infracțiunilor de interes internațional.

În același timp, caracterul său este profund transnațional. Producția, transportul, distribuția și spălarea profiturilor implică multiple jurisdicții, ceea ce face imposibilă o combatere eficientă exclusiv la nivel național. Chiar dacă există instrumente precum Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, aplicarea lor depinde de cooperarea statelor și de capacitatea acestora de a acționa eficient, capacitate adesea afectată de corupție sau instabilitate.

În aceste condiții, intervenția unei jurisdicții internaționale ar putea preveni impunitatea în cazurile de trafic de o amploare excepțională. Deși Curtea Penală Internațională nu are în prezent competență în acest domeniu, logica dreptului penal internațional – protejarea comunității internaționale împotriva amenințărilor grave și transfrontaliere – susține ideea că formele cele mai severe de trafic de droguri pot justifica, din punct de vedere teoretic, judecarea la nivel internațional.

Includerea sa în jurisdicția CPI ar oferi:

Un mecanism de descurajare: Marii traficanți, care adesea controlează sau intimidează sistemele judiciare naționale, ar putea fi trași la răspundere în fața unei instanțe internaționale.

Responsabilitate Globală: Ar recunoaște oficial că traficul de droguri nu este doar o problemă de poliție locală, ci o amenințare la adresa păcii și securității mondiale.

Istoricul problemei

Dezvoltarea istorică a consumului și reglementării evidențiază faptul că percepția asupra acestor substanțe nu a fost niciodată statică. Ele au trecut de la statutul de remedii sacre și instrumente medicale fundamentale la acela de amenințare socială și obiect al controlului penal internațional. Parcursul istoric poate fi structurat în mai multe etape majore.

În Grecia Antică, termenul *pharmakon* avea o semnificație profund ambivalentă: desemna simultan medicamentul și otravă. Această dualitate conceptuală reflectă o înțelegere sofisticată a

faptului că efectul unei substanțe depinde de doză, context și intenție.

În lumea elenistică și ulterior în Imperiul Roman, opiul era utilizat pe scară largă pentru calmarea durerii, inducerea somnului și tratarea diverselor afecțiuni. Medici precum Galen și Hippocrates au consemnat utilizarea preparatelor pe bază de opiu în practica medicală.

Important este că, în această perioadă, nu exista o distincție morală clară între “drog” și “medicament”. Substanțele erau integrate într-un sistem medical umoral, iar utilizarea lor era considerată legitimă atât timp cât servea echilibrului corpului.

Epoca marilor descoperiri geografice a produs o revoluție în circulația substanțelor psihoactive. Odată cu expansiunea colonială europeană, produse precum tutunul, cafeaua, cacao, ceaiul și băuturile spirtoase distilate au devenit mărfuri globale.

În spațiul european, cafeaua a fost inițial promovată drept remediu medical – un stimulent benefic, considerat chiar antidot pentru excesele alcoolice. Apariția cafenelelor în orașe precum Londra sau Paris a transformat consumul într-un fenomen cultural și intelectual.

În paralel, statele au început să înțeleagă potențialul financiar al acestor produse. În Anglia secolului al XVIII-lea, consumul de gin a crescut exponențial, stimulat inclusiv de politici guvernamentale menite să încurajeze producția internă. Criza socială generată de abuzul de alcool a determinat adoptarea unor acte normative precum Gin Act, care a încercat să limiteze consumul prin taxare și reglementare. Această perioadă marchează începutul unei noi relații între stat și substanțele psihoactive: ele devin simultan sursă de venit și obiect de control moral.

Secolul al XIX-lea a reprezentat un moment de cotitură fundamental. În 1817, farmacistul german Friedrich Sertürner a izolat morfina din opiu, deschizând era alcaloizilor purificați. Pentru prima dată, substanțele active puteau fi dozate precis, transformând medicina într-o știință mai exactă.

Această inovație a permis dezvoltarea unei industrii farmaceutice moderne. Companii precum Merck și Bayer au început să producă și să distribuie la scară largă substanțe standardizate. Morfina, heroina (inițial comercializată de Bayer ca antitusiv) și cocaina au fost promovate ca produse terapeutice inovatoare.

În această etapă, drogurile nu erau percepute ca o problemă penală, ci ca realizări ale progresului științific. Dependența era insuficient înțeleasă, iar utilizarea lor era adesea recomandată medical.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, atitudinea față de opiate și alte substanțe s-a schimbat radical. Creșterea cazurilor de dependență – inclusiv în rândul veteranilor de război și al femeilor tratate pentru diverse afecțiuni – a generat îngrijorare publică.

În Statele Unite, piața farmaceutică era slab reglementată până la 1900. Numeroase “patent medicines” conțineau opiu, morfină sau cocaină fără a menționa acest lucru pe etichetă. Reformatorii progresiști și organizații precum American Medical Association au susținut necesitatea controlului și etichetării.

Această perioadă marchează apariția unei noi paradigme: consumatorul dependent începe să fie asociat cu devianța socială, iar problema drogurilor capătă dimensiuni morale și rasiale, în special în SUA.

Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, termenul englezesc “drug” desemna simplu o substanță medicinală. În primele decenii ale secolului XX, în special în Statele Unite, termenul a dobândit o conotație negativă, asociată cu abuzul și criminalitatea.

În a doua jumătate a secolului XX, politica antidrog a devenit parte a strategiei de securitate națională și internațională. Sub administrația președintelui Richard Nixon, a fost lansată oficial paradigma “War on Drugs”, care a intensificat criminalizarea consumului și traficului.

Totodată, apariția epidemiei de HIV/SIDA a evidențiat legătura dintre consumul de droguri injectabile și sănătatea publică, generând politici alternative precum reducerea riscurilor (harm reduction).

Pe plan internațional, regimul de control al drogurilor s-a consolidat prin convențiile ONU, culminând cu Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, care a integrat combaterea traficului în logica cooperării penale globale.

Noțiuni generale și dimensiunea fenomenului

Prin “stupefiante” și “substanțe psihotrope” se înțeleg, în accepțiunea dreptului internațional și a legislațiilor naționale, acele substanțe supuse controlului juridic special datorită potențialului lor de a produce dependență, efecte psihoactive și riscuri pentru sănătatea publică.

La nivel internațional, definiția este una formală și se bazează pe sistemul de liste (tabele) anexate convențiilor relevante. Astfel, potrivit Convenția unică asupra stupefiantelor, prin “stupefiante” se înțeleg substanțele incluse în Tabelele I–IV anexate la convenție, care cuprind atât substanțe naturale (precum opiul și derivații săi), cât și compuși sintetici cu efecte similare. În mod similar, Convenția asupra substanțelor psihotrope definește „substanțele psihotrope” prin includerea acestora în Tabelele I–IV anexate, referindu-se în special la compuși sintetici precum amfetaminele, benzodiazepinele, LSD și alte substanțe cu acțiune asupra sistemului nervos central. Criteriul esențial este includerea oficială în aceste liste, în urma unei proceduri științifice și decizionale la nivel internațional.

În ceea ce privește dreptul intern al Republicii Moldova, Codul penal nu oferă o definiție chimică exhaustivă, ci operează prin trimitere la cadrul normativ special. Potrivit Codul penal al Republicii Moldova, în special în dispozițiile referitoare la infracțiunile privind circulația ilegală a drogurilor, prin “droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora” se înțeleg substanțele incluse în listele aprobate de Guvern, elaborate în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Legea specială în domeniu – Legea privind circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor – prevede că “substanțele narcotice (stupefiante)” sunt acele substanțe de origine naturală sau sintetică înscrise în listele oficiale, capabile să provoace dependență fizică sau psihică, iar “substanțele psihotrope” sunt acele substanțe care acționează asupra sistemului nervos central, modificând activitatea psihică și comportamentul, fiind de asemenea incluse în listele de control.

În doctrină, stupefiantele sunt definite ca substanțe care deprimă sistemul nervos central și pot produce analgezie, euforie și dependență (exemplu clasic: opiaceele), în timp ce substanțele psihotrope reprezintă o categorie mai largă, incluzând atât stimulente, cât și halucinogene sau sedative, caracterizate prin efectul lor asupra funcțiilor psihice. Din punct de vedere juridic însă, criteriul decisiv nu este doar efectul farmacologic, ci includerea expresă în listele oficiale naționale și internaționale, ceea ce conferă acestor substanțe statutul de obiect material al infracțiunilor prevăzute de legea penală.

Traficul ilicit presupune producerea, fabricarea, cultivarea, distribuirea, vânzarea, transportul, importul sau exportul de droguri în afara cadrului legal și fără autorizație.

Comerțul global cu substanțe stupefiante generează profituri uriașe, comparabile cu cele ale unor industrii legale majore, iar aceste resurse financiare sunt utilizate pentru consolidarea unor rețele infracționale extrem de bine organizate. Efectele nu se limitează la sănătatea publică sau la ordinea internă, ci vizează chiar structura instituțională a statului, capacitatea sa de a aplica legea și de a menține controlul asupra teritoriului. În multe regiuni, economia drogurilor devine o economie paralelă, capabilă să influențeze decizii politice, să distorsioneze piețele și să genereze instabilitate pe termen lung.

Un exemplu elocvent de destabilizare este situația din Columbia, unde producția și traficul de cocaină au alimentat timp de decenii conflictul intern. Grupări armate precum Forțele Armate Revoluționare din Columbia au utilizat veniturile obținute din cultivarea și exportul de cocaină pentru a finanța operațiuni militare, achiziția de arme și menținerea controlului asupra anumitor teritorii. În acest context, economia drogurilor nu a fost doar o activitate infracțională izolată, ci un factor structural al războiului civil, contribuind la prelungirea conflictului și la multiplicarea victimelor. Situații similare pot fi identificate și în alte regiuni unde traficul de droguri susține grupări armate sau rețele violente care contestă autoritatea statului.

Corupția reprezintă un alt mecanism prin care traficul de droguri subminează guvernele. Profiturile obținute permit mituire sistematică a funcționarilor publici, a polițiștilor, procurorilor și chiar a judecătorilor, ceea ce duce la eliberarea traficantilor importanți sau la blocarea investigațiilor. În statele cu instituții fragile, această infiltrare a sistemului judiciar erodează încrederea publicului în justiție și consolidează impunitatea. În plus, există o legătură semnificativă între traficul de droguri și terorism: unele organizații extremiste utilizează rutele și infrastructura financiară a traficantilor pentru a-și asigura resursele necesare. În condițiile unor structuri politice slăbite și ale unor sisteme de control financiar insuficient dezvoltate, traficul de droguri devine astfel un catalizator al insecurității internaționale, finanțând violența, alimentând instabilitatea și generând pierderi semnificative de vieți omenești la nivel global.

Traficul de droguri are, în mod structural, un caracter transnațional, întrucât fiecare etapă a activității infracționale se desfășoară, de regulă, în jurisdicții diferite. Producția are loc în state-sursă, precum Columbia, Peru sau Afganistan, unde condițiile economice și controlul redus al autorităților favorizează cultivarea plantelor din care se obțin stupefiantele. Ulterior, drogurile sunt transportate prin state intermediare, folosind rute maritime, aeriene sau terestre care traversează mai multe frontiere, fiind adaptate constant pentru a evita controalele.

Distribuția finală are loc în statele de destinație, unde există o cerere ridicată, iar profiturile generate sunt considerabile. Aceste câștiguri sunt apoi reciclate prin sisteme financiare globale, prin transferuri bancare, companii paravan sau investiții în afaceri aparent legale, implicând alte jurisdicții și mecanisme financiare internaționale. Astfel, aceeași rețea infracțională operează simultan în mai multe state, fiecare segment al activității fiind plasat strategic pentru a reduce riscul de răspundere penală.

În aceste condiții, combaterea eficientă nu poate fi realizată exclusiv prin măsuri interne. Instrumente precum Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope consacră obligații de cooperare internațională – extrădare, asistență juridică reciprocă și confiscare transfrontalieră – tocmai pentru a răspunde acestui caracter transnațional. Fără un cadru coordonat de jurisdicție și colaborare între state, răspunsul penal rămâne fragmentar și insuficient în raport cu amploarea fenomenului.

Evoluția cadrului juridic internațional

Regimul juridic internațional în materie de droguri se sprijină pe un cadru convențional complex, creat de Organizația Națiunilor Unite, care urmărește atât protecția sănătății publice, cât și prevenirea criminalității transfrontaliere. Acest sistem combină instrumente juridice obligatorii pentru state și organizații internaționale specializate, care asigură implementarea normelor și cooperarea între jurisdicții. Principalele instrumente și organizații care compun acest cadru sunt:

1. Convenția unică asupra stupefiantelor

Adoptată în 1961, această convenție a unificat tratatele anterioare privind controlul stupefiantelor și a instituit reguli uniforme pentru producția, distribuția și utilizarea substanțelor cu potențial de dependență. Principalele caracteristici includ:

- **Limitarea utilizării stupefiantelor** exclusiv în scopuri medicale și științifice, prevenind consumul recreativ.
- **Sistem internațional de control**, care obligă statele să raporteze anual producția, importul, exportul și consumul substanțelor controlate către Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate și Comisia pentru stupefiante (CND).
- **Incriminarea faptei de trafic și distribuție ilegală** în legislația națională.

Un exemplu concret este modul în care Columbia și Peru au fost obligate să raporteze producția de cocaină și să implementeze controale stricte asupra zonelor de cultivare a frunzei de coca. Această obligație internațională a permis UNODC să monitorizeze evoluția producției și să ofere recomandări pentru reducerea culturilor ilegale.

2. Convenția asupra substanțelor psihotrope

Această convenție a fost creată pentru a controla noile substanțe sintetice care nu erau incluse în Convenția din 1961, precum LSD, amfetaminele și benzodiazepinele. Caracteristici principale:

- Introduce **tabele de clasificare (I–IV)** în funcție de potențialul de abuz și utilitatea medicală.
- Obligă statele să monitorizeze producția și comerțul internațional al substanțelor psihotrope.
- Stabilește măsuri administrative și penale similare celor aplicate pentru stupefiante.

De exemplu, în anii '80 și '90, proliferarea LSD și a amfetaminelor în Europa a determinat țările membre UE să adopte legislații interne care să respecte clasificarea și regulile convenției, inclusiv introducerea unor regimuri stricte de autorizare și raportare.

3. Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope

Această convenție reprezintă instrumentul central pentru combaterea traficului la scară internațională, introducând elemente de cooperare penală. Principalele prevederi:

- **Incriminarea spălării banilor** proveniți din traficul de droguri, obligând statele să adopte legislație internă pentru prevenirea și sancționarea acestei fapte.

- **Cooperarea în materie de extrădare**, prin care traficanții pot fi predați autorităților statului care deține competența de investigare sau judecare.
- **Asistență juridică reciprocă**, inclusiv obținerea de probe, efectuarea de percheziții și audierea martorilor.
- **Confiscarea produselor infracțiunii** și controlul precursorilor chimici utilizați în fabricarea drogurilor.

Un exemplu concret este cooperarea dintre autoritățile din Mexic, Statele Unite și Columbia pentru prinderea cartelurilor de cocaină, unde schimbul rapid de informații și extrădarea liderilor au fost posibile datorită Convenției din 1988.

4. Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate

UNODC joacă un rol esențial în implementarea convențiilor și sprijinirea statelor:

- Oferă **asistență tehnică și legislativă**, ajutând țările să adopte legislații conforme cu standardele internaționale.
- **Monitorizează traficul global de droguri** și produce rapoarte statistice periodice, cum ar fi *World Drug Report*, care permit analizarea tendințelor și riscurilor.
- Sprijină statele în combaterea spălării banilor și a rețelelor financiare ale traficantilor.

Un exemplu concret este programul UNODC în Afganistan, care combină reducerea culturilor de opiu cu sprijin pentru alternative economice și instruirea forțelor de ordine.

5. Organizația Internațională de Poliție Criminală

INTERPOL facilitează cooperarea între state și aplicarea practică a convențiilor:

- Asigură **schimbul de informații operative** între polițiile naționale.
- Emite **Red Notices**, care permit urmărirea internațională a traficantilor.
- Coordonarea operațiunilor internaționale comune împotriva rețelelor criminale transnaționale.

De exemplu, INTERPOL a coordonat operațiuni pentru destructurarea rețelelor de heroină care traversau Turcia, Grecia și Europa Centrală, prin alertarea și mobilizarea polițiilor din mai multe țări simultan.

6. Europol

La nivel european, Europol sprijină statele membre în investigarea traficului de droguri:

- Analizează **date și informații privind rețelele de trafic** din UE.

- Coordonează **investigații transfrontaliere și operațiuni comune**, reducând decalajele legislative între statele membre.
- Sprijină autoritățile naționale în aplicarea măsurilor de confiscare și prevenire.

Un exemplu este operațiunea „Disruptor”, coordonată de Europol, care a permis destructurarea unor rețele de cocaină și amfetamine în mai multe țări UE, prin analiza centralizată a datelor și cooperarea judiciară.

7. Cooperarea judiciară internațională

Instrumentele de cooperare judiciară sunt esențiale pentru punerea în aplicare a convențiilor:

- **Extrădarea:** Convenția din 1988 consideră infracțiunile de trafic extradabile, chiar și în lipsa unui tratat bilateral, permițând predarea traficantilor între state.
- **Asistența juridică reciprocă:** Include obținerea de probe, efectuarea de percheziții, audierea martorilor și transferul persoanelor aflate în detenție pentru audieri.
- **Confiscarea și recuperarea produselor infracțiunii:** Statele sunt obligate să adopte măsuri pentru identificarea, înghețarea și confiscarea bunurilor și profiturilor provenite din trafic.

Un exemplu concret îl constituie cooperarea dintre Belgia, Olanda și Germania în confiscarea a zeci de milioane de euro provenite din trafic de droguri, folosind instrumentele de asistență juridică reciprocă prevăzute de Convenția din 1988.

Prin combinarea acestor instrumente și organizații, sistemul internațional oferă un cadru coerent pentru combaterea traficului de droguri, adresând toate etapele fenomenului: producție, transport, distribuție și reciclarea profiturilor. Această arhitectură demonstrează necesitatea unei **cooperări internaționale coordonate**, fără de care aplicarea legii rămâne fragmentară și inefficientă.

Situația în Republica Moldova

În acest context, Republica Moldova a dezvoltat un cadru juridic și instituțional capabil să răspundă provocărilor generate de criminalitatea organizată și să integreze instrumentele internaționale de combatere a traficului de droguri.

Republica Moldova a semnat un Acord de Cooperare cu Eurojust în iulie 2014, intrat în vigoare în octombrie 2016, iar primul Procuror de Legătură și-a început activitatea în septembrie 2023. Acest mecanism facilitează identificarea cazurilor transfrontaliere, deschiderea dosarelor, organizarea reuniunilor de coordonare și creșterea numărului de echipe comune de anchetă cu implicarea autorităților moldovenești. Între 2019 și 2023, Republica Moldova a fost implicată în opt cauze de trafic de droguri, atât ca stat solicitant, cât și ca stat solicitat, participând la patru

reuniuni de coordonare.

Instrumentele juridice interne, precum Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova și Legea nr. 371/2006 privind asistența juridică internațională în materie penală, oferă autorităților competențe specifice, inclusiv livrările supravegheate, agenții sub acoperire, echipele comune de anchetă și alte tehnici moderne de investigare. Provocările actuale includ piața online a drogurilor, dificultățile în cooperarea cu furnizorii de servicii de internet din alte state și necesitatea investigării concomitente a traficului și a spălării banilor. În acest context, cooperarea cu Eurojust și statele membre UE rămâne esențială pentru gestionarea eficientă a traficului internațional.

Republica Moldova este parte la principalele convenții internaționale ONU în materie de droguri: Convenția unică asupra stupefiantelor din 1961, Convenția asupra substanțelor psihotrope din 1971 și Convenția împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988. Aceste instrumente obligă statele semnatare să incrimineze traficul de droguri în legislația națională și să coopereze internațional în investigarea și sancționarea infracțiunilor. În plus, Declarația Ministerială de la Viena din 2019, adoptată în cadrul celei de-a 62-a sesiuni a Comisiei Națiunilor Unite privind Stupefiantele (CND), subliniază caracterul multidimensional al traficului de droguri, incluzând dimensiuni de sănătate publică, drepturile omului și dezvoltare durabilă, și evidențiază necesitatea cooperării regionale și internaționale, schimbului de informații în timp real și adaptării la noile amenințări, cum ar fi piețele online și noile substanțe psihoactive.

Republica Moldova utilizează și instrumentele europene de cooperare judiciară, precum Convenția Europeană de asistență judiciară în materie penală (1959) și protocolul adițional, împreună cu acorduri bilaterale de asistență juridică semnate cu state precum Bulgaria, Cehia, Letonia și Regatul Unit. Aceste mecanisme permit transmiterea și primirea cererilor de asistență juridică reciprocă, extrădarea, transferul persoanelor condamnate și recunoașterea hotărârilor penale ale instanțelor străine.

Cooperarea efectivă se realizează prin intermediul unor instituții naționale și internaționale, integrate în rețelele europene și ONU. Procurorul de Legătură la Eurojust facilitează comunicarea rapidă între autoritățile moldovenești și partenerii internaționali, coordonând deschiderea dosarelor și organizarea JIT-urilor. În perioada 2019-2023, Moldova a participat activ la multiple operațiuni transfrontaliere de trafic de droguri, demonstrând eficiență în schimbul de informații și sincronizarea măsurilor operative.

Autoritățile moldovenești aplică tehnici avansate de investigare, precum livrările supravegheate, și folosesc echipe comune de anchetă pentru a obține probe rapide, reducând întârzierile tradiționale ale procedurilor de asistență juridică reciprocă. Extrădarea traficantilor și confiscarea

bunurilor rezultate din trafic sunt instrumente complementare, aplicate în conformitate cu convențiile internaționale și legislația națională.

Spălarea banilor și criminalitatea organizată

Traficul de droguri este strâns legat de criminalitatea organizată, formând unul dintre cele mai complexe fenomene transnaționale ale lumii contemporane. Grupurile infracționale implicate nu se limitează la simpla distribuție de substanțe, ci creează structuri ierarhizate, coordonate și extrem de mobile, care combină producția, transportul, distribuția și reciclarea profiturilor obținute. În acest context, Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate completează regimul juridic internațional împotriva drogurilor, oferind instrumente esențiale pentru abordarea fenomenului. Aceasta definește clar conceptul de grup infracțional organizat, stabilește obligații pentru statele membre privind cooperarea internațională și introduce măsuri pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor proveniți din activități criminale. Prin urmare, combaterea traficului de droguri nu poate fi izolată de eforturile împotriva criminalității organizate, acestea fiind complementare și interdependente.

Provocările contemporane evidențiază complexitatea fenomenului și necesitatea unui cadru flexibil și adaptabil. În primul rând, noile substanțe psihoactive (NPS) apar într-un ritm rapid, cu structuri chimice ușor modificabile pentru a evita includerea pe listele internaționale de control. Aceasta generează dificultăți legislative semnificative, deoarece statele trebuie să adopte mecanisme de clasificare și control rapide, fără a compromite principiile de drept. În al doilea rând, tehnologiile digitale, în special darknet-ul și criptomonede, facilitează traficele drogurilor prin canale anonime, permit plăți dificil de urmărit și fragmentează lanțurile tradiționale de distribuție, complicând aplicarea legii și investigarea penală. În al treilea rând, aplicarea legilor antidrog trebuie să respecte în mod obligatoriu drepturile omului, incluzând interdicția torturii, dreptul la un proces echitabil și protecția persoanelor implicate, pentru a preveni abuzurile și a menține legitimitatea sistemului de justiție.

În ceea ce privește tendințele actuale și perspectivele viitoare, în ultimii ani se observă o evoluție a politicilor la nivel global. Unele state au început dezbaterile privind dezincriminarea consumului de droguri pentru uz personal, mutând accentul de la pedeapsa penală către abordări de sănătate publică și prevenție. În paralel, se consolidează mecanismele de cooperare internațională digitală, cu schimb rapid de date între agenții de aplicare a legii, monitorizare a fluxurilor financiare și coordonarea operațiunilor transfrontaliere. Deși regimul internațional rămâne, în esență, prohibitiv, există o recunoaștere tot mai mare a necesității adaptării legilor și strategiilor la realitățile sociale, tehnologice și științifice actuale, pentru a asigura eficiență,

legalitate și respectarea drepturilor fundamentale.

Concluzii

Traficul de droguri a evoluat de la o problemă percepută în mod tradițional ca fiind strict națională sau medicală la un fenomen global, complex și profund interconectat cu criminalitatea organizată transnațională. El implică nu doar producția și distribuția de substanțe interzise, ci și activități conexe, precum spălarea banilor, corupția instituțională și exploatarea tehnologiilor digitale pentru a eluda sistemele de control. În contextul actual, caracterul transnațional al traficului de droguri impune ca răspunsul să fie coordonat la nivel internațional, deoarece niciun stat nu poate gestiona singur fluxurile ilegale de droguri sau efectele lor sociale și economice. Această realitate subliniază importanța consolidării cooperării între agențiile naționale, regionale și globale, inclusiv prin instrumente precum echipele comune de anchetă, asistența juridică reciprocă și mecanismele de schimb rapid de informații facilitate de organizații precum Eurojust, Interpol sau UNODC.

Jurisdicția internațională în materie de trafic de droguri se bazează în mare măsură pe principiile de incriminare universală, protecția cetățenilor și cooperarea statelor, neexistând o instanță penală internațională specializată pentru aceste infracțiuni. Eficiența combaterii traficului depinde astfel de armonizarea legislațiilor naționale cu obligațiile internaționale, dezvoltarea capacităților instituționale de investigare și monitorizare, dar și adaptarea continuă la noile forme de criminalitate, cum ar fi comerțul online cu droguri, noile substanțe psihoactive și utilizarea criptomonedelor. Prin urmare, succesul politicilor antidrog depinde de integrarea coerentă a măsurilor represive, preventive și educative, care să acopere atât aspectele penale, cât și sănătatea publică și protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Privind spre viitor, abordarea traficului de droguri trebuie să fie multidimensională și flexibilă. Echilibrul între represiunea penală, prevenție, reducerea riscurilor și protecția drepturilor omului va reprezenta cheia unei politici internaționale coerente și eficiente. În paralel, adaptarea continuă la evoluțiile tehnologice și la transformările pieței ilegale, prin mecanisme juridice inovative și cooperare transnațională, va fi esențială pentru limitarea impactului social, economic și securitar al traficului de droguri. În concluzie, abordarea fenomenului nu mai poate fi fragmentată sau reactivă; aceasta trebuie să fie integrată, coordonată și anticipativă, reflectând atât complexitatea problemelor, cât și necesitatea unui răspuns global unit.

Surse bibliografice utilizate:

1. **Council of Europe** (1959/2001). *European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters*. Strasbourg: Council of Europe.
2. **European Commission** (2021). *EU Action Plan on Drugs 2021–2025*. Bruxelles: European Commission.
3. **European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA)** (2022). *European Drug Report 2022: Trends and Developments*. Lisboa: EMCDDA.
4. **Eurojust** (2024). *International Cooperation in Drug Trafficking Cases with Third Countries: Practical Experiences of Liaison Prosecutors*. Haga: Eurojust.
5. **Geraghty, A. H.** (2004). *Universal Jurisdiction and Drug Trafficking*. Leiden: Brill.
6. **Kirk, M.** (2018). *Drug Trafficking in Eastern Europe: Challenges and Regional Cooperation*. London: Routledge.
7. **U.S. Department of State** (2025). *International Narcotics Control Strategy Report (INCSR), Vol. 1*. Washington, D.C.: U.S. Department of State.
8. **United Nations** (1961, amended 1972). *Single Convention on Narcotic Drugs*. New York: UN.
9. **United Nations** (1971). *Convention on Psychotropic Substances*. New York: UN.
10. **United Nations** (1988). *Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances*. New York: UN.
11. **UNODC** (2019). *Implementation of All International Drug Policy Commitments*. Vienna: UNODC.
12. **UNODC** (2021). *World Drug Report 2021*. Vienna: UNODC.
13. **Yacoubian, G. S.** (n.d.). *Drug Trafficking and the ICC: Toward the Incorporation of Drug Trafficking into the Subject Matter Jurisdiction of the ICC*.